Dnro TRAFICOM/550607/03.03.01/2022
21.11.2022

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite
HE 58/2022 vp

Hallituksen esitys postilain muuttamiseksi ja väliaikaiseksi muuttamiseksi - yleispalvelukirjeiden ja tiedoksiantokirjeiden jakomenettelyt

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintäviraston lausuntoa yleispalvelukirjeiden ja tiedoksiantokirjeiden jakomenettelyistä.

Postilain mukaan yleispalvelukirjeitä ovat kirjelähetykset, jotka maksetaan yleisesti käytettävissä olevilla käteismaksutavoilla ja jätetään kuljetettavaksi keräilypisteeseen. Käytännössä yleispalvelukirjeitä ovat ns. postimerkkikirjeet. Hallituksen esitys ei toisi muutosta yleispalvelun sisältöön tältä osin.

Postilaki asettaisi myös jatkossa yleispalvelukirjeille yleisen kulkunopeusvaatimuksen. Kulkunopeusvaatimus ei koske yksitäisen kirjeen kulkunopeutta, vaan laatuvaatimusta seurataan vuositasolla kulkunopeustutkimusten avulla. Yksittäisen tavallisen kirjeen kulkunopeutta ei käytännössä ole mahdollista valvoa, koska lähetystä ei seurata eikä jälkikäteen ole mahdollista selvittää postitus- tai jakeluajankohtaa. Postilain muutosesitys ei muuttaisi yleispalvelukirjeille asetettua laatuvaatimusta.

Postilaki edellyttää, että yleispalvelun tarjoaja eli Posti Oy huolehtii tiedoksiantomenettelyn käytettävissä olosta koko maassa. Myöskään tältä osin postilain muutosesitys ei toisi muutosta nykytilaan. Yleispalvelun tarjoajan on ylläpidettävä palvelua myös todisteelliseen tiedoksiantoon, mikä on käytännössä toteutettu saantitodistuskirjeiden avulla. Saantitodistuskirjeet ovat seurattavia lähetyksiä koko toimitusprosessin ajan ja ne luovutetaan vastaanottajalle kuittausta vastaan erikseen sovittujen ehtojen mukaisesti. Viranomaisten tiedoksiannoista valtaosa lähetetään kuitenkin ns. tavallisina kirjeinä.

Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on valvoa, että tiedoksisaantimenettely on laissa edellytetyllä tavalla käytettävissä.

Vaikka yleispalvelun tarjoajalla on velvollisuus ylläpitää tiedoksiantomenettelyjä, eivät tiedoksiantoja sisältävät kirjeet ole yleispalvelukirjeitä vaan yleispalveluvelvollisuuden ja -sääntelyn ulkopuolelle jääviä sopimuskirjeitä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, ettei voimassa olevassa postilaissa ole asetettu tiedoksiantokirjeille lakiin perustuvaa yleistä kulkunopeusvaatimusta, toisin kuin yleispalvelukirjeille. Tiedoksiantokirjeiden kulkunopeus perustuu postiyrityksen ja lähettäjän väliseen sopimukseen. Tiedoksiantojen lähettäjä voi siten vaikuttaa tekemänsä sopimuksen kautta tiedoksiantojen kulkunopeuteen.

Tavallisissa kirjelähetyksissä toimitettavat tiedoksiannot kulkevat muiden kirjetuotteiden kanssa samassa prosessissa ja jaetaan vastaanottajille samoin kuin yleispalvelukirjeet ja muut sopimuskirjeet. Postiyrityksellä ei ole mahdollisuutta erottaa tiedoksiantokirjeitä muista lähetyksistä tai oikeutta selvittää kirjelähetysten sisältöä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että postiyritysten työntekijöiden virkavastuu ulotetaan koskemaan myös tavallisina kirjeinä lähetettävien tiedoksiantojen käsittelyä. Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaan ei kuulu virkarikosasioiden

käsittely ja soveltaminen vaan toimivalta kuuluu tältä osin poliisille ja tuomioistuimille.

Mari Österberg
Päällikkö

Merja Saari
Johtava asiantuntija

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom